

ΜΙΧΑΛΗΣ ΦΑΚΙΝΟΣ

Τα χαμένα

Μυθιστόρημα

ΚΕΔΡΟΣ

Μιχάλης Φακίνος: *Τα χαμένα*

ISBN 978-960-04-4972-3

Επιμέλεια-Διόρθωση: Μαρία Σπανάκη
Ηλεκτρονική σελιδοποίηση-διόρθωση: Νικολέττα Δουλάμη

© *Μιχάλης Φακίνος, 2019*

© *Εκδόσεις Κέδρος, Α.Ε., 2019*

Κέδρος Εκδοτική Α.Ε.

Γ. Γενναδίου 3

Αθήνα 106 78

τηλ. 210 38 09 712-14 • φαξ 210 33 02 655

www.kedros.gr • www.facebook.com/kedros.gr

e-mail: books@kedros.gr

Μπι

Ο κύριος Ευτύχιος κάθετα σε ένα σκαμνάκι. Συμμενός μπροστά κοιτάζει τα ρούχα που στροβιλίζονται μέσα στον κάδο του πλυντηρίου και στριφογυρίζει κι αυτός το κεφάλι του ακολουθώντας τον κυκλικό χορό των ρούχων που πλένονται, λες και προσπαθεί να ξεχωρίσει, έτσι που είναι μπερδεμένα μεταξύ τους, να καταλάβει ποιο είναι σεντόνι, πουκάμισο, φανέλα, εσώρουχο, ψάχνει μήπως του ξέφυγε κανένα χρωματιστό, κάποιο κόκκινο, κάποιο μαύρο, και ξεβάψει και του χαλάσει όλα τα ασπρόρουχα, και άντε μετά...

Ο κύριος Ευτύχιος φοράει μαύρο κοστούμι, μοβ γραβάτα, και ξαφνικά αναρωτιέται γιατί φοράει το καλό του κοστούμι, γραβάτα και τα μαύρα του παπούτσια μέσα στο μπάνιο, καθισμένος στο σκαμνί να κοιτάζει το πλυντήριο. Μήπως πρέπει να πάει κάπου έξω; Μήπως έχει κάποια υποχρέωση; Τι ώρα

είναι; Ανασηκώνει το αριστερό μανίκι και κοιτάζει το ρολόι του. Μήπως ήρθε η ώρα να της δώσει τα χάρπια; Αχ, μωρέ...

...λοιπόν, άκου τι έχω παρατηρήσει. Ο Μπλε και η Ροζ κάθε πρωί στις έντεκα κατεβαίνουν στην παραλία. Ο Μπλε φοράει μπλε μπανιερό και μπλε σαγιονάρες. Η Ροζ από τη μέση και κάτω είναι τυλιγμένη με διάφανο ροζ παρεό, φοράει ροζ ολόσωμο μαγιό και ροζ σαγιονάρες. Στα χέρια τους κρατούν διπλωμένες σεζλόγκ. Του Μπλε έχει χρώμα μπλε και της Ροζ ροζ. Στους ώμους τους έχουν κρεμασμένες ο Μπλε μια πάνινη μπλε ευρύχωρη τσάντα και η Ροζ μια παρόμοια αλλά ροζ χρώματος. Ακουμπούν τα πράγματά τους στο ίδιο ακριβώς σημείο που τα ακουμπούν κάθε μέρα, ίσως και να το έχουν σημάδεψει με έναν σωρό από βότσαλα και πετραδάκια. Αμέσως ανοίγουν ο καθένας τη δική του σεζλόγκ, κολλητά, η μία να ακουμπά στο πλευρό της άλλης. Αλλά δεν κάθονται. Ο Μπλε, όρθιος, βγάζει τα γυαλιά ηλίου που φοράει – μπλε τζάμι με μπλε σκελετό. Το ίδιο κάνει και η Ροζ. Βγάζει τα δικά της γυαλιά – ροζ τζάμι με ροζ σκελετό...

...και ο κύριος Ευτύχιος θυμήθηκε πως η απλώστρα των ρούχων έχει παλιώσει πια, στραπατσαρισμένη από τότε που ο αέρας την έριξε χάρμω, σκούριασαν και οι γωνίες της, κι αυτά τα καινούργια μανταλάκια,

βρε παιδί μου, τα πλαστικά, φτηνοπράγματα, σπάνε με το παραμικρό, δεν κρατάνε...

...και μετά ο Μπλε βάζει μέσα στην μπλε τσάντα τα μπλε γυαλιά του και βγάζει ένα μεγάλο μπλε τόπι. Η Ροζ βάζει μέσα στη ροζ τσάντα τα ροζ γυαλιά της και βγάζει ένα μεγάλο ροζ τόπι. Και αρχίζουν να πετάνε, με ωραίες καμπύλες, ο Μπλε το μπλε τόπι του και η Ροζ το ροζ τόπι της, ο ένας στον άλλο, συνεχώς με γελάκια, δεν φαίνονται, αλλά τα γελάκια του Μπλε είναι μπλε και της Ροζ ροζ, χαρωπά παίζουν με τα τόπια τους και κάθε τόσο ο Μπλε πιάνει το ροζ τόπι και η Ροζ το μπλε και τα ξαναπετάνε, για να ξαναπιάσουν ο Μπλε το μπλε τόπι και η Ροζ το ροζ...

...και ξαφνικά ο κύριος Ευτύχιος θυμάται πως πρέπει να κάνει ένα γερό ξεκαθάρισμα στην αποθήκη, να πετάξει τη σαβούρα τόσων χρόνων, άχρηστα πράγματα που δεν ξέρει γιατί τα κρατάει, και σκέφτεται πως και ο κήπος χρειάζεται κάποια περιποίηση, κάτι πρέπει να κάνω με τα ξεραμένα...

...και μετά, ο καθένας από τη δική του τσάντα, ανασύρουν τα κινητά τους. Του Μπλε είναι μπλε και της Ροζ ροζ, και αρχίζουν να τραβάνε σέλφι και να φωτογραφίζουν ο ένας τον άλλο σε διάφορες πόζες. Ναζιάρικες σαν σταρ του σινεμά η Ροζ, σαν μποντιμπιλντεράς ο Μπλε, ποτέ κοντρ λιμιέρ, και οι σκιές

τους πάνω στην άμμο, παραδόξως, του Μπλε είναι μπλε και της Ροζ ροζ...

...και ξαφνικά ο κύριος Ευτύχιος ταραάζεται από την αλλαγή του ήχου του πλυντηρίου, το ακούει να βροντά και να συρίζει, ωραία, στύβει τώρα, τελειώνουμε... και κοιτάζει τα πλακάκια του μπάνιου, παλιώσανε κι αυτά, χάσανε τη γαλαάδα τους, και κουνάει το κεφάλι του, μπα, δεν αξίζει πια να βάλω καινούργια, όμως πρέπει να αγοράσω καινούργια γυαλόχαρτα για την ξυλογλυπτική, να κοιτάξω στο συρτάρι αν έχω χρήματα, μήπως πρέπει να πεταχτώ να σηκώσω από το ΑΤΜ...

...τα μάτια τους είναι προσηλωμένα στη φωτεινή οθόνη των κινητών τους, του Μπλε στο μπλε, της Ροζ στο ροζ. Πατάνε κουμπιά. Τα πρόσωπά τους είναι σοβαρότατα, πρόσωπα ερευνητών άλυτων μυστηρίων, και ξαφνικά αρχίζουν να ξεφωνίζουν, να δείχνουν τα διάφορα σημεία του ορίζοντα, εκεί... εκεί... όχι, εκεί... έφυγε... να το πάλι, τρέχω να το πιάσω... και τρέχουν πέρα δώθε αλλόφρονες, πηδούν πάνω από κορμιά που κάνουν ηλιοθεραπεία, ανατρέπουν ομπρέλες θαλάσσης, κουβαδάκια, διαλύουν πύργους στην άμμο, περνούν ανάμεσα από σχοίνα και βάτα... να το, να το! Το 'πιασα... όχι, μου 'φυγε πάλι... Μάλλον κυνηγούν πόκεμον. Μπλε πόκεμον ο Μπλε, ροζ πόκεμον η Ροζ...

...και ο κύριος Ευτύχιος πάτησε ένα κουμπί, το τζαμένιο πορτάκι του πλυντηρίου άνοιξε κι έβαλε τα πλυμένα μέσα στη μεγάλη πλαστική λεκάνη. Με τη λεκάνη στα χέρια πέρασε στο σαλόνι και κοίταξε τη γυναίκα του... «Πάω ν' απλώσω», της είπε, «και μετά θα σου πω μια ιστορία για τον Μπλε και τη Ροζ, που μου αφηγήθηκε ο κύριος Μπι».

«Ο κύριος Μπι έχει υπέροχη φωνή. Όχι, δεν είναι τραγουδιστής, συνήθως ψιθυρίζει. Ο ήχος του ψιθυρού του όμως είναι βαθύς, μελωδικός, οι συλλαβές των λέξεών του ξεχωρίζουν η μία από την άλλη, κροτούν σαν χάντρες κομπολογιού, δεν τρώει κανένα σύμφωνο ή φωνήεν, οι λέξεις κυματίζουν άλλοτε σαν νανούρισμα κι άλλοτε σαν επέλαση του ιππικού, κι εγώ, ανάλογα, νανουρίζομαι ή καλπάζω. Αφήνομαι και παρασέρνομαι από τις ιστορίες του.

»Ο κύριος Μπι γελάει υπέροχα. Δηλαδή δεν ξεκαρδίζεται στα γέλια, αλλά χαμογελάει μ' ένα χαμόγελο λίγο δειλό, λίγο παιδικό, και νιώθω τότε το πρόσωπό του να φωτίζεται, τα μάτια του να λάμπουν, ζηλεύω, και προσπαθώ κι εγώ να μιμηθώ το χαμόγελό του, κάνω πρόβες μπροστά στον καθρέφτη για να το πετύχω, ώρες μπροστά στον καθρέφτη κάνω πρόβες για το ιδανικό χαμόγελο, μα το πρόσωπό μου, λες κι έχει ξεχάσει τι σχήμα έχει το

χαμόγελο, βγάξει γκριμάτσες κάποιου φρικιαστικού κλόουν.

»Ο κύριος Μπι φαντάζομαι πως μοιάζει με τον Ιησού γέρο. Με μακριά άσπρα μαλλιά πιασμένα πίσω με λαστιγάκι, αλογοουρά. Φοράει πάντα άσπρα. Άσπρο λινό πουκάμισο χωρίς γιακά, άσπρο παντελόνι χωρίς τσάκιση, άσπρα μαλακά και αθόρυβα μοκασίνια, ακάλτσωτος. Χειμώνα καλοκαίρι αυτός είναι ντυμένος με τα ίδια λευκά ρούχα και μοιάζει να μην κρυώνει ποτέ. Σαν να μην έχει εποχές. Λες κι αυτός έχει πάντα καλοκαίρι.

»Ο κύριος Μπι λέει αλήθειες, αλλά λέει και ψέματα. Τα ψεύδη του, όμως, κατά έναν παράδοξο τρόπο, μοιάζουν να προκαλούν ρωγμές στην αλήθεια, να εισβάλλουν διαλυτικά μέσα της και να προκαλούν αμφιβολίες και ερωτηματικά, κάνοντας το αληθινό να φουσκώνει και να ξεφουσκώνει σαν μπαλόνι. Θα τον έλεγα παραμυθά, γιατί του αρέσει να παίζει τότε με τον χρόνο και τότε με τους τόπους, πολλές φορές και με τα δύο μαζί. Όπως, ας πούμε, αυτό που είπε για τη Βιρτζίνια Γουλφ. Ο κύριος Μπι λέει πως ήταν μπροστά όταν η κυρία Γουλφ άνοιξε εκείνο το πρωινό την πόρτα της – την ακολούθησε κρυφά ως το ποτάμι και την είδε να μπαίνει με τα ρούχα στο νερό. Λέει, αλλά εγώ, βεβαίως, δεν τον πιστεύω, πως αυτός ήταν που τη βοήθησε να βάλει τις πιο βαριές πέτρες

στις τσέπες του πανωφοριού της και την είδε να χάνεται κάτω από το νερό. Και πως του χαμογελούσε, λέει, καθώς βούλιαζε. Ισχυρίζεται μάλιστα – άσχετο με τη Βιρτζίνια Γουλφ, αλλά αυτός επιμένει πως έχει κάποια σχέση – πως σε κάποιον άλλο χρόνο και τόπο, και συγκεκριμένα σ' ένα ψαροχώρι της βόρειας Εύβοιας, ανέσυρε από τα βράχια του βυθού – δεινός βουτηχτής! – ένα τεράστιο χταπόδι με εννέα πόδια! Κι αυτό το θεώρησε κακό οινό. Σημάδι, λέει, πως άρχιζε για τον τόπο μας η εποχή των τεράτων. Σαν ο παλιός κόσμος να πέθαινε και ο νέος κόσμος να γεννιόταν με εννέα πόδια.

»Α, να... Είπα χταπόδι και θυμήθηκα τότε που έψαχνε να βρει τη γλώσσα της σιωπής και αναζητούσε επιχειρήματα για να στηρίξει την ασαφή θεωρία του. Αυτό τον οδήγησε στην έρευνα της γλώσσας των ψαριών, μα, ενώ ονειρευόταν έναν πολυσέλιδο τόμο με τεκμηριωμένα παραδείγματα, έγχρωμες φωτογραφίες και σχεδιαγράμματα, κατέληξε σε μία και μοναδική αράδα: Τα χταπόδια μιλούν με τις βεντούζες τους! Αυτό του αρκούσε. Και καταπιάστηκε με άλλες εργασίες του νου. Γιατί ο κύριος Μπι είναι ανήσυχο πνεύμα. Δεν στέκεται στην ησυχία του, δεν αγαπά τη ραστώνη. Του αρέσει να συγκεντρώνει παράξενα συμβάντα και ιδέες, και σκέφτεται να φτιάξει διάφορα λεξικά. Όπως το Λεξικό των Παράξενων

Όντων, την Ιστορία των Ηττημένων, την Ιστορία της Ιστορίας, την Ιστορία του Χρόνου, ένα πόνημα για την πάλη καλού-κακού κι αν το ένα, το καλό, είναι εφεύρεση του άλλου, του κακού, ή το αντίθετό του. Το ίδιο θέλει να κάνει και με τη δυνάδα Θεός-Σατανάς. Αν ο ένας, δηλαδή, είναι εύρημα του άλλου, ή μήπως και οι δύο είναι επινόηση του φοβισμένου ανθρώπινου νου. Η τελευταία, μάλιστα, απορία του τον οδήγησε σε σκέψη να ετοιμάσει κι ένα Λεξικό της Αθεΐας. Απ' όλα αυτά έχω καταλάβει πως τον απασχολεί βαθιά το θέμα της ύπαρξης του Θεού, κι ας μου παριστάνει τον μηδενιστή και τον άθεο. Μια μέρα, θυμάμαι, έλεγε πως ο Θεός που πιστεύουμε εμείς οι άνθρωποι έχει από πάνω του έναν άλλο δικό του Θεό στον οποίο λογοδοτεί, κι όταν τον ρώτησα αν ο Θεός του δικού μας Θεού λογοδοτεί σ' έναν τρίτο Θεό, τότε άρχισε να βαριαναστενάζει, να χλιμιντρίζει, δυσανασχετώντας σαν θυμωμένο άλογο και να μουρμουρίζει ω Θεέ μου, ω Θεέ μου, ω Θεέ μου, ας σταματήσουμε εδώ τούτη την κουβέντα, κι έτσι κατάλαβα πως ο κύριος Μπι βρισκόταν σε δύσκολη θέση επειδή δεν ήξερε την απάντηση. Τον είχα στριμωγμένο στα σκοινιά του ρινγκ, εκείνος ξέφευγε, άλλαζε κουβέντα, έλεγε κάτι άσχετο, το ξέρεις, μου είπε στο τέλος, πως στο αρχαίο Περού έβαφαν με λουλάκι...»

Ο κύριος Ευτύχιος σταμάτησε να μιλάει. Κοίταξε τη γυναίκα του. «Αυτός είναι ο κύριος Μπι. Ο δικός μου Μπι», της είπε. «Τον δικό σου πώς τον λες; Έλα, εντάξει, εσύ δεν μπορείς να μου μιλήσεις. Πες, όμως, να μου μιλήσει ο δικός σου κύριος Μπι», κι έσκυψε και κοίταξε τα τεράστια ξεθωριασμένα μάτια της. Εκείνη τραβήχτηκε λίγο πίσω, κόλλησε την πλάτη της στην πλάτη της πολυθρόνας κουνώντας το κεφάλι αριστερά δεξιά, λες και το σώμα του εμπόδιζε τη θέα στον απέναντι τοίχο του δωματίου, σταμάτησε, του έριξε μια αβέβαιη ματιά, μισάνοιξε τα χείλη της κι άρχισε να τρίζει τα δόντια της σαν έτοιμη να ξεστομίσει μια μισημένη κραυγή. Ο κύριος Ευτύχιος της έβαλε στο στόμα την πιπίλα.

Μπόρχες

Ο κύριος Ευτύχιος κάθε άλλο παρά ευτυχής υπήρξε στη ζωή του. Εντούτοις αρέσκεται, κυρίως τα βράδια πριν κοιμηθεί, να φαντάζεται πως κατάγεται από άντρες και γυναίκες που επέζησαν από το Άουσβιτς, πως κατέχει μυστικούς κώδικες και πως είναι νεαρός άντρας, μελαγχολικός κι ονειροπόλος, μ' ένα φουλάρι στον λαιμό, που ανεμίζει απ' τον βοριά καθώς στέκεται στα ανεμοδαρμένα ύψη σκαρώνοντας με σπάνιες λέξεις ποιήματα για τον έρωτα και τη ματαιότητα.

...μ' αρέσει σαν όνομα η Ανδαλουσία, νομίζω πως έχω πάει στη Βενετία, έχω ανταλλάξει απόψεις με εξέχοντες ακαδημαϊκούς, μου είπαν τον καφέ στα βάθη της Ανατολίας, είδα με τα ίδια τα μάτια μου την καύση νεκρών στην Ινδία και κόμπρες με σηκωμένο το κεφάλι τους, κακότυχος στα εύκολα, καλότυχος στα δύσκολα, μπορεί και ανάποδα κάποιες φορές,

και, όπως όλοι οι άντρες της Βαβυλώνας, έχω χρηματίσει ανθύπατος, όπως όλοι, σκλάβος. Έχω, όπως όλοι τους, γνωρίσει την παντοδυναμία, την καταισχύνη, τα κάτεργα. Κοιτάζτε: Απ' το δεξί μου χέρι λείπει ο δείκτης. Κοιτάζτε: Μέσα από τούτη τη σχισμή του μανδύα μου φαίνεται ένα κινναβάρينو σημάδι στο στομάχι μου, νομίζω πως ήμουν και θερμαστής από το Τζιμποντί... Θερμαστής, να μια λέξη που μου αρέσει, να θυμηθώ να τη γράψω κι αυτή στον κατάλογο των υπέροχων λέξεων μαζί με... Ωκεανός, Τζέντλεμαν, Βουντού, Αβησσυνία κι όχι Αιθιοπία, Αιγόκερως, Σαμαρκάνδη, το όνομα Μπορίς Καρλόφ αλλά και το Τομπάιιας, Χαρτομαντεία, Δαίδαλος, Σουγιάς, Έρωσ και όχι Έρωτας, Διαβολικά Όμορφες Γυναίκες, Γιβραλτάρ, Αποικία, Ικέτης, Σποράδες, Ήλιος του Μεσονυχτίου, Σέλας, Μεγάλος Πόλεμος, Αμύθητος Θησαυρός, Πλανήτης, Διάττων, Μπλουμ...

Και καθώς βυθιζόταν στο σκότος του ύπνου ο κύριος Ευτύχιος σκεφτόταν πως τουλάχιστον τα μισά απ' αυτά πρέπει να τα είπε ο Μπόρχες. Ή μήπως ο κύριος Μπι;

Σινεμά

Σταμάτησε το διάβασμα, έβαλε τον κεντητό σε-
λιδοδείκτη ανάμεσα στις σελίδες 78-79, έκλεισε το
βιβλίο και την κοίταξε. Το πρόσωπό της κατάλευ-
κο, πιο άσπρο κι από τα άσπρα της μαλλιά. Νόμιζε
πως την άκουγε να εκπέμπει μια λευκή βοή και πλη-
σίασε τα χείλη της. Ερμητικά κλειστά. Δύο ευθείες
γραμμές, ενωμένες πεισματικά. Πού πήγε το κόκκι-
νο; Τα μάτια της, τεράστια, ολοστρόγγυλα, σαν θυ-
μωμένα κι έκπληκτα μαζί αλλά χωρίς καμιά σπίθα,
ήταν καρφωμένα απέναντι, στην αρχή νόμιζε πως
έβλεπε τηλεόραση, μα αυτή ήταν κλειστή, κατά-
μαυρη. Έγειρε και ακούμπησε το αριστερό του μά-
γουλο στο δεξί της μάγουλο, παγωμένο, το δικό του
έκαιγε. Ξαφνιάστηκε που δεν αντέδρασε, δεν τρα-
βήχτηκε, δεν γύρισε να δει ποιος την ακούμπησε, κι
έμειναν έτσι για λίγο, μάγουλο με μάγουλο, πάγος με
φωτιά, λες και περίμεναν να δουν ποιος θα νικήσει.

Ο πάγος θα σβήσει τη φωτιά ή η φωτιά θα λιώσει τον πάγο.

Τα μάτια τους ήταν στο ίδιο ύψος. Προσπάθησε να καταλάβει πού είχε καρφωμένο το βλέμμα της. Κανένα κάδρο με φωτογραφία ή ζωγραφιά δεν υπήρχε απέναντι. Πάνω από την κλειστή τηλεόραση, που ήταν στραμμένο το βλέμμα της, υπήρχε μόνο ένα τετράγωνο κομμάτι κάτασπρου τοίχου. Προσπάθησε για άλλη μια φορά να κατανοήσει τη σημασία της προσήλωσής της σ' εκείνο το σημείο, κοιτάζοντάς το κι αυτός για ώρα πολλή. Τοίχος. Λευκός. Ένας τοίχος είναι πάντα ένας τοίχος...

Μην είσαι και τόσο σίγουρος, ψιθύρισε ο κύριος Μπι.

Τα μάτια του είχαν σχεδόν δακρύσει από την τόση προσήλωση στο λευκό, θα 'θελε να σπάσει τούτη τη λευκότητα με μια αφίσα, με πινελιές και πιτσιλίσματα κόκκινου και πράσινου χρώματος, με φωτογραφίες από γάμους, καλοκαιρινές διακοπές και εξοχές, ράφια γεμάτα βιβλία με ωραίες δερμάτινες ράχες... τα μάτια του άρχισαν να κάνουν πουλάκια από το επίμονο κοίταγμα, τα πουλάκια σαν να πετάριζαν πάνω στον άσπρο τοίχο, κι ο τοίχος σαν να του θύμιζε μια οθόνη θερινού σινεμά και είδε, νόμισε, τον Βιτόριο ντε Σίκα να κατεβαίνει από το τρένο με τη βαλίτσα στο χέρι, τον Μπρανκαλέονε να πορεύεται

με τους αχρείους του προς τους Άγιους Τόπους, τον Μπεν Χουρ να εφορμά, τον Ντ' Αρτανιάν και τους Τρεις Σωματοφύλακες, τη γυάλινη σφαίρα να κυλά από το χέρι του Όρσον Ουέλς – «άραγε βλέπουμε το ίδιο έργο;» τη ρώτησε χωρίς να ξεκολλήσει το μάγουλο από το μάγουλό της – την Άννα Καρένινα είδε να πέφτει μπροστά στο τρένο, τον *Κλέφτη ποδηλάτων...*

«Θυμάσαι; Είχες κλάψει σ' αυτό το έργο. Τον *Κλέφτη ποδηλάτων*. Με το παιδάκι...» της ψιθύρισε καθώς, μάγουλο με μάγουλο, κοίταζαν απέναντι τον κάτασπρο τοίχο.